

Speech by Prime Minister, Olof Palme, at the
Conference on Security and Cooperation in Europe.

First of all, Mr. Chairman, may I convey our sincere thanks to our host countries, Finland and Switzerland, for the excellent practical arrangements they have made for this Conference, including the preparatory talks. As a representative of Sweden, it gives me particular pleasure that the capital of our neighbouring country, Finland, was chosen as the place for the concluding ceremony. This is a recognition of the special role Finland has played in initiating and carrying through this Conference.

We are faced with two tasks at this Conference. The one is to confirm the results so far achieved in cooperation between the peoples of Europe. This we shall do by signing the Final Act tomorrow.

The other task is equally important. That is: to lay down the guidelines for future work. The foundation on which we have to build was laid in the settlements reached a few years ago between east and west on a normalization of the situation in Central Europe. The Conference on Security and Cooperation in Europe is an important step in the process of détente initiated then. In the Swedish view there is no alternative to

the policy of détente. Our aim now should be to create guarantees for continued peace and stability in Europe. To this end, we should seek to identify the areas where cooperation is feasible, fitting, nay - necessary. We must constantly bear in mind that contacts and agreements between the states of Europe must not be isolated from the global context - to become cooperation for the mutual benefit of European nations alone. Our concerted efforts must be so designed as to enable these nations to shoulder their full responsibility in the great issues affecting peace and well-being in the world as a whole.

The work we have accomplished together in Helsinki and Geneva in the past few years has been based on a common conviction that war should no longer be used for the attainment of national goals.

A war employing the most modern weapons involves such great risks for all parties that no rational government can wish to take the initiative in using armed force to violate borders or even serious utter threats to use such force. So, paradoxically, the balance of terror gives support to people's heartfelt longing for peace.

But agreement on the necessity to avoid war is no guarantee of peace in our part of the world.

In the long run, the balance of terror is no reliable basis for a peaceful world order. The high degree of mutual military preparedness in Europe can itself involve the danger of incidents and clashes. Armaments are at a high level and there are no signs of their being reduced. The enormous human and material resources allocated to military purposes correspondingly reduces the scope for active economic and social policies to promote the well-being of the people.

There is considerable mistrust between states and groups of states. This is deeply rooted in European history and it is accentuated by ideological disagreements.

Local conflicts remain unsolved. They can develop into open confrontations, perhaps through ignorance about one another's intentions.

If détente between the militarily strongest powers in the world is weakened or breaks down, or if destitution in the third world leads to open confrontation with the richer countries, then cooperation and the process of détente between the European states is also in jeopardy.

One needs only to point to these risks to see the areas where continued energetic efforts must be concentrated, if cooperation between the nations of Europe is to proceed in the direction indicated by this Conference.

The progress made at the European Conference for strengthening the military security of the states of Europe is but a modest beginning. But nevertheless we can note with satisfaction that by the agreement on prior notification of major military manoeuvres we have taken the first step towards avoiding, or at least explaining to one another, measures or activities which may give rise to distrust or fear.

We hope this first step will be followed by others, also within the framework of European cooperation. Sweden has pointed out a field where mutual understanding should be in the interests of all parties. I refer to the - in our opinion - exaggerated secrecy observed concerning the scale and nature of military expenditures.

Of course, certain aspects of a state's military preparedness cannot be made public. But we are convinced that if part of that information which is now kept secret - because of mistrust

perhaps by tradition or by bureaucracy - was released, it would be found that considerable outlays for military purposes are unnecessary. The military balance, which is generally believed to have a peace-keeping effect, could be maintained at a lower level if states knew more about one another's preparations and intentions. Confidence would deepen. Over-reaction and arguments based on the assumption of "the worst coming to the worst" could be avoided.

If we are serious when we talk about a climate of political détente, then we should also give more attention to the possibilities this very situation affords for genuine disarmament. At the same time, it is obvious that if the process of political détente is to continue and deepen, it must be supported by measures intended to reduce standing forces and, most important, initiate disarmament.

Sweden has insistently underlined this mutual link during the negotiations.

What we can now rightly expect in the European context is that the negotiations in Vienna will be pursued more vigorously and with greater determination. Sweden is not taking part in these negotiations but is following them with the greatest interest, as their outcome will in the long run affect the security of the whole of Europe.

Mr. Chairman, I said just now that war may not and cannot be used to attain national goals. We have thus declared that we regard the frontiers as inviolable. We cannot foresee the course of history and we have, therefore, also declared that the frontiers may possibly be changed but this may only be done in accordance with international law, employing peaceful means and in agreement.

Mr. Chairman, the majority of the countries of Europe have chosen to build their security on membership of one or other of the military alliances. As part of the pact system, some of them have accepted the presence of allied forces on their own territory. It is generally assumed that the balance between these two blocs guarantees peace in Europe. There is no doubt that in the present situation this is a correct assumption. But it is not axiomatic that the present pattern of European security will remain unchanged in the long range. It can be brought into question from various quarters and in different ways.

I would underline that it is not realistic to count on the present security system disappearing within the foreseeable future, and that it is not possible with any degree of certainty to forecast how its basic conditions may change. But nor would it be realistic political thinking to ignore the possibility of change and it would be imprudent not to keep the doors open for future discussions between participant states on these questions.

Mr. Chairman, the common point of departure for the negotiations in Helsinki and Geneva has been that fruitful cooperation can only be based on respect for the differences in the social and economic systems of our countries. The essential elements of these systems are not changed by negotiations between the states.

But something has been won in that it has been possible to include in the Final Act certain principles that also affect the internal conditions of participating states. The respect for human rights has been accepted as a norm of equal rank with other principles of international relations. This acknowledges that the flagrant violation of these rights cannot escape affecting the climate of détente. Agreements have been reached on improved human contacts between our countries and better access to information from each other.

Understanding on all these issues, augmented by the concrete agreements reached on promoting economic cooperation, gives the total outcome of the negotiations a human dimension which should make it understandable for our citizens. If our efforts are rooted in the needs of our peoples, then we enhance the prospects of constructive deliberations in the future.

It is also our hope that agreements made at this Conference will create a freer and more open exchange of views between representatives of public opinion in our countries. Respect for one another's social structures and the principle of non-intervention should not be given to mean that this exchange shall be restricted to assent and joint declarations. I am among those who consider that we should not evade discussing fundamental political and ideological issues. Such a view does not imply, of course, the wish for political confrontation, but an acknowledgement of the value of debating clearly recognized differences between various political and social systems. Criticism must also be allowed to make itself heard in the face of phenomena such as the oppression of dissidents, torture and racial discrimination. Then, we can build a firm foundation for détente in the future.

Mr. Chairman, the great majority of countries represented here are in a privileged position in many respects compared with most countries in the rest of the world. It is essential that the consolidation we hope to achieve in our part of the world, and the

cooperation we hope to initiate between us, does not lead to lesser involvement in the global political and economic problems. On the contrary, the conclusion of this European conference should increase our responsibility to work for peace and greater equality between the nations of the world, and not least, to establish more equitable relations between the poor and the rich countries in the name of a new economic world order. We shall have the opportunity to show such responsibility at the coming important meetings of the General Assembly of the United Nations.

The Conference on Security and Cooperation in Europe is a part of the continuing process of détente. This is one of the reasons why the follow-up of the cooperation initiated here will be of particular importance also in a global context. The Conference should be followed by continued multilateral and bilateral deliberations aimed to broaden and deepen already achieved results. We hold the view that the type of multilateral negotiations pursued at the Conference constitute one of the appropriate instruments for this purpose. The value of this method lies in the fact that all states, large and small, members of military alliances as well as neutral countries, have equal opportunity to express their views and bring their interests to bear.

Therefore, we are gratified that agreement has been reached on new meetings in the future.

We believe that these meetings, as well as preparatory work for them, will be of great value, not least because they give each state reason to follow closely the actions of other states in the light of the decisions, principles and recommendations contained in the Final Act on the one hand, and on the other hand to shape their own policies in such a way that they can be explained and defended in relation to other states. Fears have been expressed that this involves the risk of interference or unwarranted influence. We consider these fears are unfounded. It must be natural and right that if a group of states have reached the degree of mutual understanding reflected in the Final Act, they should also be prepared to account for the policies to the extent these are affected by the Final Act.

I wish to express the Swedish Government's confidence in the will of the Yugoslav Government to arrange the meetings in 1977 so that they make an effective contribution to our joint efforts to continue and deepen the process of détente in the light of the Final Act.

Mr. Chairman,

more important than the practical arrangements is, of course, the question of whether the participant states can manifest the political will to proceed further, really to tackle the work of cooperation now awaiting them in the security, economic, social and cultural fields. There is no point in hiding the fact that all participating states have not held identical views on the goals, motives and methods for coming work and that in many cases these views have been in conflict. So, we cannot count on rapid headway. To avoid setbacks we must go forward cautiously and step by step. But it is vital that the dialogue is kept alive and that the people of our countries increasingly regard it as a natural element of their nation's foreign policy.

I believe we are agreed that the Final Act from Helsinki provides a sound foundation for such a dialogue in the future.

We are all aware that the stability in Europe manifested in the Final Act does not imply that political and social development in our countries is at a standstill. The demands for change will not cease. Creating social and economic security for our citizens, giving them increased influence at work and in political life, are not only essential for building up solidarity and social cohesion in each individual nation. A policy of this kind is also an important contribution to a calmer international scene and thus also to global security. Our societies will be increasingly judged - both by the younger generation in our own countries and by the young nations of the world - by the quality of cultural and social life we can offer to our own citizens.

Tal av statsminister Olof Palme vid konferensen för säkerhet och samarbete i Europa den 31 juli 1975

Låt mig först, Herr Ordförande, framföra ett varmt tack till våra värdländer, Finland och Schweiz, för det mönstergilla sätt på vilket de svarat för de praktiska arrangemangen vid denna konferens, däribland också de förberedande överläggningarna. Som företrädare för Sverige gläder det mig särskilt att huvudstaden i vårt grannland Finland utsetts till platsen för den högtidliga avslutningen. Detta innebär ett erkännande av den särskilda roll som Finland och dess president Urho Kekkonen spelat för konferensens tillkomst och genomförande.

Vi står vid denna konferens inför två uppgifter. Den ena är att bekräfta de resultat som hitintills uppnåtts i samarbetet mellan folken i Europa. Den uppgiften fullgör vi genom att imorgon underteckna slutdokumentet.

Den andra uppgiften är lika viktig. Den är att ange riktlinjerna för det fortsatta arbetet. Den grundval vi har att bygga på lades genom de uppgörelser som för några år sedan träffades mellan öst och väst om en normalisering av läget i Centraleuropa. I den avspänningsprocess som därmed inleddes har säkerhetskonferensen utgjort ett viktigt led. Enligt svensk uppfattning finns det inte något alternativ till avspänningspolitiken. Vad vi nu bör sikta på är att skapa garantier för fortsatt fred och stabilitet i Europa. Vi bör i detta syfte söka identifiera de områden där ett samarbete är möjligt och nödvändigt. Vi måste hela tiden hålla i tankarna att kontakterna och överenskommelserna emellan de europeiska staterna inte får ses i isolering och som ett samarbete endast till gagn för dem själva. Våra gemensamma ansträngningar måste så utformas att de möjliggör för dessa stater att ta sitt fulla ansvar för de stora frågor som rör freden och välfärden i världen i dess helhet.

Det arbete som vi under de senaste åren tillsammans har utfört i Helsingfors och Genève har byggt på en gemensam övertygelse att krig inte längre får och kan användas för att främja nationella mål. Ett krig med de yttersta stridsmedlen innebär så stora risker för alla parter att en rationell statsledning inte kan vilja ta initiativet till våldsanvändning över gränserna eller ens på allvar framställa hot om sådant våld. Så ger terrorbalansen paradoxalt nog stöd åt de enskilda människornas djupa fredslängtan.

Men enighet om att kriget måste undvikas innebär inte att freden i vår världsdal är säkrad.

Terrorbalansen är på längre sikt ingen tillförlitlig grundval för en fredlig världsordning. Den höga ömsesidiga militära beredskapen i Europa kan i sig medföra faror för incidenter och sammanstötningar. Rustningarna ligger på en hög nivå och visar ingen tendens att minska. Den väldiga satsningen av mänskliga och materiella resurser för militära ändamål minskar i motsvarande grad utrymmet för en aktiv ekonomisk och social politik till folkens välfärd.

Misstroendet är stort mellan stater och grupper av stater. Det har djupa rötter i europeisk historia och det skärps av ideologiska motsättningar.

Lokala konflikter kvarstår olösta. De kan utveckla sig till öppna sammanstötningar, kanske genom okunnighet om varandras avsikter.

Om avspänningen mellan de militärt starkaste makterna i världen försvagas eller avbryts eller om nöden och orättvisorna i tredje världen leder till öppen konfrontation med de rikare länderna, då riskeras även samarbetet och avspänningsprocessen de europeiska staterna emellan.

Det räcker med att peka på dessa olika risker för att ange de områden där fortsatta energiska ansträngningar måste sättas in om samarbetet mellan de europeiska folken skall kunna fortsätta i den riktning som denna konferens utpekat.

Vad vi kunnat uträtta vid den europeiska konferensen för att stärka de europeiska staternas militära säkerhet är endast en blygsam början. Men vi bör ändå med tillfredsställelse registrera att vi genom överenskommelsen om förannmälan av större militära manövrar har tagit ett första steg för att undvika eller åtminstone förklara för varandra åtgärder eller aktiviteter som kan skapa misstro eller fruktan.

Vi hoppas att detta första steg skall följas av andra, även inom ramen för det europeiska samarbetet. Sverige har pekat på ett område där samförstånd borde ligga i allas intresse. Jag syftar på det enligt vår mening överdrivna hemlighållandet av omfattningen och arten av utgifterna för militära ändamål.

Naturligtvis måste vissa aspekter av en stats militära förberedelser förbli undandragna offentligheten. Men vi är övertygade om att om en del av den information som nu hemlighålls - av misstro eller kanske av tradition eller till följd av byråkrati - frisläpps, det skulle visa sig att betydande utgifter för krigsändamål görs i onödan. Den militära balansen som allmänt anses ha ett fredsbevarande värde, skulle kunna hållas på en lägre nivå om staterna visste mer om varandras förberedelser och intentioner. Förtroendet skulle öka. Överreaktion och en argumentering som grundas på "sämsta-fall-antaganden" skulle kunna undvikas.

Om vi menar allvar när vi talar om ett politiskt avspänningsklimat, då bör vi också ägna ökat intresse åt de möjligheter som just detta läge kan erbjuda till verklig nedrustning. Samtidigt är det uppenbart att om den politiska avspänningsprocessen skall bli bestående och fördjupas, den måste stödjas av åtgärder som syftar till en minskning av de stående styrkorna och överhuvud en begynnande nedrustning.

Sverige har under förhandlingarna envist pekat på detta ömsesidiga samband.

Vad man på det europeiska planet nu i första hand har rätt förvänta sig är att förhandlingarna i Wien skall bedrivas med större skyndsamhet och målmedvetenhet. Sverige deltar idag inte i dessa förhandlingar men följer dem uppmärksamt, då deras utgång på sikt berör hela Europas säkerhet.

Herr Ordförande, jag sade nyss att vi är eniga om att krig inte längre får och kan användas för att främja nationella mål. Vi har därmed förklarat att vi anser gränserna okränkbara. Vi kan inte förutse historien och vi har därför också uttalat att gränserna kan komma att förändras men att så endast får ske enligt internationell rätt, med fredliga medel och enligt överenskommelse.

Herr Ordförande, flerparten av Europas länder har valt att bygga sin säkerhet på tillhörigheten till den ena eller andra militäralliansen. Vissa av dem har inom ramen för paktsystemet accepterat allierade truppstyrkor på det egna området. Allmänt antas att det är balansen mellan dessa två block som säkrar freden i Europa. Detta är utan tvivel i nuläget ett riktigt antagande. Men det är inte självklart att det nu bestående mönstret för den europeiska säkerheten kommer att bestå oförändrat på lång sikt. Det kan komma att ifrågasättas från olika håll och på olika sätt.

Jag vill understryka, att det är inte realistiskt att räkna med det nuvarande säkerhetssystemets försvinnande inom förutsebar tid och att det är inte möjligt att med säkerhet förutse hur dess förutsättningar kan komma att förändras. Men det vore heller inte realistisk politik att bortse från möjliga förändringar och det vore obetänksamt att inte hålla perspektivet öppet mot en diskussion i framtiden mellan de deltagande staterna om dessa frågor.

Herr Ordförande, det har varit en gemensam utgångspunkt för förhandlingarna i Helsingfors och Genève att ett fruktbart samarbete endast kan grundas på respekt för skillnaderna i våra länders samhällssystem. De väsentliga dragen i dessa system förändras icke genom förhandlingar mellan staterna.

Men det är en vinning att i slutdokumentet kunnat inskrivas vissa principer som berör också de inre förhållandena i de deltagande staterna. Skyddet av de mänskliga rättigheterna har accepterats som en med andra principer jämställd norm för internationellt umgänge. Det innebär ett erkännande att flagranta övergrepp mot dessa rättigheter inte kan undgå att påverka avspänningsklimatet. Överenskommelser har nåtts om förbättrade mänskliga kontakter över gränserna och bättre tillgång till information från andra länder.

Samförståndet i dessa olika frågor, kompletterat med de konkreta överenskommelser som uppnåtts för att främja det ekonomiska och kulturella samarbetet, ger det totala förhandlingsresultatet en mänsklig dimension och gör det begripligt för de enskilda medborgarna. Om vi på så sätt ger vårt arbete en folklig förankring, förbättras också utsikterna till konstruktiva fortsatta överläggningar.

Det är också vår förhoppning att överenskommelserna vid denna konferens skall skapa ett friare och öppnare åsiktsutbyte mellan representanter för den allmänna opinionen i de olika länderna. Respekten för varandras samhällssystem och principen om icke-inblandning får inte tolkas så att detta utbyte skall vara inskränkt till instämmanden och gemensamma deklARATIONER. En vaken kritik måste också få göra sig hörd mot företeelser som förtryck av oliktankande, tortyr och rasdiskrimination.

Dessutom bör enligt min mening just avspänningen ge utrymme för en öppen och fri diskussion om grundläggande politiska och ideologiska frågor. Detta uttrycker självfallet inte en önskan om politisk konfrontation utan understryker värdet av en debatt mellan företrädare för olika idéer och samhällsuppfattningar. Detta kan också bidra till att bygga en fastare grund för avspänningen på längre sikt.

Herr Ordförande, de allra flesta av de här representerade länderna intar i många hänseenden en privilegerad ställning i förhållande till det stora flertalet länder i den övriga världen. Det är viktigt att den konsolidering som vi hoppas uppnå i vår världsdel och det samarbete som vi vill inleda oss emellan, inte leder till minskat engagemang för de globala politiska och ekonomiska problemen. Tvärtom bör slutförandet av denna europeiska konferens öka det ansvar som vi har att verka för fred och utjämning mellan folken i hela världen och inte minst att åstadkomma mera rättvisa relationer mellan de fattiga och rika länderna i tecknet av en ny ekonomisk världsordning. Vi har en möjlighet att visa ett sådant ansvar vid de förestående viktiga mötena med Förenta Nationernas generalförsamling.

Den europeiska säkerhetskonferensen utgör ett led i den fortgående avspänningsprocessen. Det är ett av skälen till att fullföljandet av det här inledda samarbetet blir av särskild betydelse även i ett globalt sammanhang. Konferensen bör följas av fortsatta multilaterala och bilaterala förhandlingar för att bredda och fördjupa de redan uppnådda resultaten. Vi finner att den form av multilaterala överläggningar som konferensen inneburit erbjuder ett av de lämpliga instrumenten härför. Värdet med denna metod ligger i att alla stater, stora och små, medlemmar av militära allianser likaväl som neutrala länder, får komma till tals och göra sina intressen gällande på grundval av jämställdhet.

Vi hälsar därför med glädje den överenskommelse som uppnåtts om nya möten i framtiden. Vi tror, att dessa möten, liksom förberedelserna för dem, kommer att ha ett stort värde inte minst genom att de ger varje stat anledning å ena sidan att uppmärksamt följa de andra staternas handlande i ljuset av de beslut, principer och rekommendationer som innehålls i slutdokumentet, å andra sidan att så utforma

sin egen politik att den i förhållande till de andra staterna kan förklaras och försvaras. Farhågor har yppats att här finns en risk för inblandning eller obehörig påverkan. Vi anser att dessa farhågor är ogrundade. Det måste anses naturligt och riktigt att om en grupp stater nått det samförstånd som återspeglas i slutdokumentet, de också skall vara beredda att inför varandra redogöra för sin politik i den mån denna berörs av slutdokumentet.

Jag är övertygad om att den jugoslaviska regeringen kommer att genomföra mötena år 1977 så att de verksamt bidrar till våra gemensamma ansträngningar att fortsätta och fördjupa avspänningsprocessen i ljuset av slutdokumentet.

Herr Ordförande, viktigare än de praktiska arrangemangen är givetvis frågan om de deltagande staterna förmår visa en politisk vilja att gå vidare, att gripa sig an med de samarbetsuppgifter som nu anmäler sig på de säkerhetspolitiska, ekonomiska, sociala och kulturella områdena. Det tjänar inget till att dölja att åsikterna om mål, motiv och metoder för det fortsatta arbetet icke är identiska hos alla deltagande stater och att de i många fall är motstridiga. Vi kan alltså inte räkna med snabba framsteg. För att undvika bakslag måste vi också gå fram försiktigt och steg för steg. Men det är av avgörande betydelse att dialogen över gränserna hålls levande och att den i allt högre grad uppfattas av de enskilda människorna som en naturlig del av ländernas utrikespolitik.

Jag tror att vi är eniga om att slutdokumentet från Helsingfors ger en god grund för en sådan fortsatt dialog. Vi är alla medvetna om att den fred och den stabilitet i Europa, som slutdokumentet vill värna, icke innebär att den politiska och sociala utvecklingen på vår kontinent kommer att stå stilla. Kraven på förändringar kommer inte att upphöra. Att vi skapar social och ekonomisk trygghet för våra medborgare, att människorna vinner ökat inflytande över sin tillvaro, på arbetsplatser, i det politiska livet, är inte bara viktigt för att skapa solidaritet och social sammanhållning inom varje enskild nation. En sådan politik är också ett bidrag till en lugnare internationell utveckling och till internationell solidaritet. Det är min förhoppning att Europas framtid kommer att formas på grundval av idéer om demokrati, solidaritet och social rättvisa.